

BIBLIOGRAFIE I ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE - konspekt lekcji w gimnazjum

Budrowska i Anna Wiligalska, Biblioteka Pedagogiczna w Toruniu

---

Temat: Bibliografie i zestawienia bibliograficzne

Czas trwania lekcji: 60 minut

Cele operacyjne:

Na poziomie wiadomości

- uczeń jest przygotowany do korzystania z różnego rodzaju bibliografii,
- umie wyjaśnić różnicę między bibliografią a katalogiem,
- wie jakiego typu informacje można znaleźć w bibliografii.

Na poziomie umiejętności

- uczeń potrafi wymienić podstawowe bibliografie,
- samodzielnie prowadzi poszukiwania literatury,
- umie odszukać najistotniejsze informacje identyfikujące książkę lub artykuł z czasopisma.

Nawyki:

- zainspirowanie do samodzielnego poszukiwania informacji w bibliografiach,
- wyrobienie właściwego stosunku do zdobywania wiedzy.

Metoda:

- podająca,
- ćwiczeń,
- działania praktycznego.

Formy pracy:

- indywidualna,
- zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

- plansze ("Katalog a bibliografia", "Budowa bibliografii", "Jak korzystać z bibliografii"),
- egzemplarze Przewodnika Bibliograficznego i Bibliografii Zawartości Czasopism wraz z indeksami.

Przebieg lekcji

Witamy uczniów w Wydziale Informacyjno-Bibliograficznym. Próbujemy zachęcić ich do współpracy. Pytamy co według nich oznacza nazwa Wydziału i czym zajmują się pracujące tutaj osoby.

Część wstępna lekcji - zapoznanie z terminologią.

W części tej zapoznamy uczniów ze źródłami, które dostarczą im informacji o książkach i artykułach z czasopism. Będą to:

- wyjaśniamy termin "bibliografia" (źródłostów: termin "bibliografia" pochodzi od greckich słów biblion (biblos) czyli książka oraz grapho - pisać, opisywać)
- podajemy trzy znaczenia słowa "bibliografia" /(1) uporządkowany spis dokumentów,(2) dziedzina wiedzy dotycząca nauki o książce, zajmująca się badaniem i opisywaniem książek,(3) umiejętność sporządzania spisów wg. zasad metodyki/

Część główna lekcji

Prezentujemy bibliografie ogólne - bieżące . Są to Przewodnik Bibliograficzny i Bibliografia Zawartości Czasopism. Informujemy o roli jaką pełnią indeksy tych bibliografii.

Katalog a bibliografia

Prezentujemy planszę "Katalog a bibliografia".

Wyjaśniamy:

Bibliografia to nie katalog. Katalog informuje o zbiorach danej biblioteki, zaś bibliografia o stanie piśmiennictwa w ogóle.

Rodzaje bibliografii

Proponujemy uczniom zapoznanie się z różnego rodzaju bibliografiami.

Omawiamy podział bibliografii ze względu na treść.

Uwzględniając to kryterium, bibliografie dzielimy na ogólne (rejestrują one piśmiennictwo ze wszystkich dziedzin wiedzy) i specjalne (obejmują piśmiennictwo z jednej dziedziny wiedzy).

Zestawienia bibliograficzne stanowią swego rodzaju mini bibliografie specjalne.

Uwzględniając zasięg chronologiczny dzielimy bibliografie na:

- bieżące (Przewodnik Bibliograficzny, Bibliografia Zawartości Czasopism),
- retrospektywne,
- prospektywne (Zapowiedzi Wydawnicze).

Budowa bibliografi

Zasadnicze elementy bibliografii to:

- wstęp,
- spis treści,
- wykaz skrótów (umożliwia zapoznanie się np. z tytułami czasopism w pełnym brzmieniu),
- indeksy autorskie i przedmiotowe (bez nich poszukiwania w bibliografii byłyby niemożliwe),
- opisy bibliograficzne (książek , artykułów z czasopism).

Plansza "Budowa bibliografii" pozwoli zapamiętać z jakich elementów jest zbudowana bibliografia.

Opisy bibliograficzne, stanowiące główną część bibliografii mogą być uporządkowane alfabetycznie, chronologicznie, systematycznie i przedmiotowo.

Ćwiczenie

Polecamy uczniom wykonanie ćwiczeń polegających na poszukiwaniu określonych książek i artykułów z czasopism w Przewodniku Bibliograficznym i Bibliografii Zawartości Czasopism wykorzystując zarówno indeksy alfabetyczne jak i przedmiotowe tych bibliografii.

Podsumowanie Uczniowie starają się przypomnieć:

- co to jest bibliografia,
- jakie poznali rodzaje bibliografii,
- do czego służą indeksy, w które zaopatrzone są bibliografie.

(Lekcja może być poszerzona o ćwiczenia ze sporządzania opisu bibliograficznego książki i artykułu z czasopisma)